

สาเหตุแห่งความล้มเหลวของหลักสูตร : มีคำตอบแล้วจริงหรือ?

พรทิพย์ ไชยโส

จากการวิเคราะห์ประเด็นที่นำมาอภิปรายในข้อเขียน เรื่อง “ใครคือผู้สร้างความล้มเหลวที่แท้จริงแก่หลักสูตรใหม่ของกรมวิชาการ” โดย ดร. ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล ซึ่งตีพิมพ์ลงในสยามรัฐ ฉบับวันที่ 19 กันยายน 2530 เพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาของครูอาจารย์ นักวิชาการ และนักการศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ที่ว่า

“...ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยทำให้การเรียนการสอนเพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรล้มเหลว เพราะข้อสอบที่เข้ามหาวิทยาลัยเป็นข้อสอบปรนัย จึงทำให้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องออกข้อสอบเป็นแบบปรนัยตามไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกัน นักเรียนในสมัยนี้จึงเขียนตอบไม่เป็น...”

ในการแก้ข้อกล่าวหานี้ข้อเขียนดังกล่าวให้คำตอบว่า “ระเบียบการวัดและการประเมินผลที่กำหนดโดยกรมวิชาการเองเป็นสาเหตุแห่งความล้มเหลวของหลักสูตรทั้งประถมและมัธยมศึกษา” ซึ่งประเด็นที่นำมาแก้ข้อกล่าวหาและสนับสนุนข้อสรุปว่าใครคือผู้สร้างความล้มเหลวของหลักสูตร จากข้อเขียนดังกล่าวนี้ ควรได้รับการคัดค้านและควรได้รับการอธิบายเพื่อ

สร้างความเข้าใจให้ถูกต้องหลายประเด็น ในส่วนแรกนี้ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรนัย (Objectivity) และคำว่า อัตนัย (Subjectivity) ให้เข้าใจตรงกันก่อนว่า ทั้ง 2 คำเป็นคุณสมบัติของข้อสอบที่กล่าวว่า หากข้อสอบใด (1) มีความแจ่มชัดในคำถามที่ผู้สอบเข้าใจคำถามตรงกัน (2) มีความแน่นอนหรือมีเกณฑ์ในการให้คะแนนที่ชัดเจน โครมาทรวจก็ให้คะแนน

ตรงกัน (3) มีความแจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนนแล้ว ข้อสอบที่มีคุณสมบัติทั้ง 3 ข้อดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นข้อสอบที่มีความเป็นปรนัย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีของเครื่องมือในการวัดผล ส่วนข้อสอบที่มีความเป็นอัตนัย หมายถึงข้อสอบที่เกณฑ์การให้คะแนนขึ้นอยู่กับ การตรวจข้อสอบนั้นเป็นสำคัญ ความเป็นอัตนัยอยู่ที่การไม่แน่นอนในเกณฑ์การให้คะแนนของผู้ตรวจข้อสอบแต่ละคน คำว่าปรนัยและอัตนัยนอกจากจะหมายถึงคุณสมบัติของข้อสอบดังกล่าวแล้วยังอาจหมายถึงรูปแบบของแบบสอบ นั่นก็คือ แบบสอบแบบปรนัย ได้แก่แบบสอบที่มีรูปแบบ เช่นแบบเติมคำตอบแบบตอบสั้น ๆ แบบถูกผิด แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ ส่วนแบบสอบแบบอัตนัยได้แก่แบบสอบแบบความเรียงซึ่งมีทั้งชนิดจำกัดคำตอบและชนิดไม่จำกัดคำตอบ รูปแบบของแบบสอบทั้งแบบอัตนัยและปรนัย อาจสร้างให้มีความเป็นปรนัยได้ ถ้ามีคุณสมบัติที่ชัดเจนในข้อคำถาม เกณฑ์ในการให้คะแนน และการแปลความหมายของคะแนน การเลือกใช้แบบสอบแบบใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัดว่าแบบสอบรูปแบบใดจะเหมาะสมที่สุด เพราะแต่ละรูปแบบก็มีข้อจำกัดและข้อดีอยู่ ข้อสอบแบบปรนัย มีข้อดีที่สำคัญ คือ มีความแน่นอนในการให้คะแนน สามารถออกได้

ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร แต่ก็มีข้อเสียคือ ผู้สอบสามารถมีโอกาสนในการเดาคำตอบได้ ในขณะที่ข้อสอบแบบอัตนัยมีข้อดีที่สามารถวัดความสามารถในการเรียบเรียงความรู้ความคิดของผู้สอบได้ ผู้สอบไม่มีโอกาสนในการเดาคำตอบแต่มีโอกาสนในการแก้งข้อสอบซึ่งไม่สามารถออกได้ครอบคลุมเนื้อหา และเป็นข้อสอบที่มีลักษณะทำให้เกิดความลำเอียงในการให้คะแนนได้ง่าย

ในข้อเขียนของ ดร. ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล ได้กล่าวถึงข้อสอบปรนัยโดยหมายถึงข้อสอบแบบเลือกตอบ และข้อสอบอัตนัยโดยหมายถึงข้อสอบแบบความเรียงเท่านั้น ซึ่งมีประเด็นต่าง ๆ ที่ควรอธิบายให้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

1) จริงหรือที่ “ครูประถมมัธยมใช้ข้อสอบปรนัยชนิดมีตัวเลือกในทุกวิชา เพราะความเข้าใจผิดว่าข้อสอบปรนัยเป็นข้อสอบที่ดีที่สุด เนื่องจากนักวิชาการและอาจารย์ทางการวัดและการประเมินผลไม่ได้ให้แนวคิดและปรัชญาที่ถูกต้องในการวัดผลแก่ครูประถมมัธยมดังกล่าว”

ประเด็นมีอยู่ว่า ไม่มีข้อสอบแบบใดที่ดีที่สุดใน การเลือกเครื่องมือวัดจะเป็นแบบใดนั้น ผู้ใช้ต้องดูที่วัตถุประสงค์ของการวัดเป็นสำคัญว่าสิ่งที่ต้องการวัดนั้นคืออะไร ระดับของ

พฤติกรรมที่ต้องการวัดอยู่ในระดับใด ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ หรือการประเมินค่า ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน การเลือกเครื่องมือวัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวัดเป็นหลักฐานสำคัญที่ครู อาจารย์ และนักการศึกษาสาขาการวัดและการประเมินผล ตลอดจนตำราในสาขานี้บ่งชี้ไว้เป็นหลักว่าเครื่องมือวัดแต่ละประเภทเหมาะกับการวัดอะไร เหมาะกับการวัดพฤติกรรมใดมีจุดเด่นจุดด้อยของเครื่องมือแต่ละประเภทอยู่ที่ไหน ในการเลือกเครื่องมือวัดว่าเป็นแบบใด นอกจากจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการวัด และพฤติกรรมที่ต้องการวัดแล้ว ยังอาจจะต้องพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาวิชา และระดับของผู้เรียนอีกด้วย การที่ครูระดับประถมและมัธยมใช้ข้อสอบแบบปรนัยจึงไม่ใช่ความเข้าใจผิดว่าข้อสอบแบบปรนัยเป็นข้อสอบที่ดีที่สุดอันเนื่องมาจากความไม่แจ่มแจ้งของนักวิชาการและครูอาจารย์ในศาสตร์สาขาการวัดและการประเมินที่ไม่แยกแยะประเด็นสำคัญ หรือเป็นเพราะแบบสอบปรนัยสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบได้ แต่สาเหตุเป็นเพราะข้อสอบแบบปรนัยเหมาะกับวัตถุประสงค์ในการวัด และเหมาะสมกับสถานการณ์ในการวัดในปัจจุบันมากกว่าข้อสอบชนิดอื่น ทั้งนี้เพราะ

จำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบของครูแต่ละคนมากขึ้น ช่วงเวลาในการสรุปเพื่อรายงานผลการสอบหลังการสอบมีจำกัด ประกอบกับข้อสอบแบบปรนัยมีความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนนได้ดีกว่าข้อสอบแบบอัตนัย นอกจากนี้ไม่ว่าจะเป็นแบบสอบแบบปรนัยหรือแบบสอบแบบอัตนัย ก็มีวิธีการในการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบได้เช่นเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องเป็นแบบสอบแบบปรนัยเท่านั้นจึงจะวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบได้

2) จริงหรือที่ “นักเรียนเขียนตอบแบบบรรยายไม่เป็น เป็นเพราะครูออกข้อสอบแบบปรนัยแบบมีตัวเลือกเป็นส่วนใหญ่”

ประเด็นนี้แสดงถึงความสับสนระหว่างบทบาทของการสอนและการสอบ บทบาทของแบบสอบเป็นเครื่องมือวัดความสามารถของนักเรียนว่ามีอยู่ระดับใด ส่วนสมรรถภาพในการเขียนบรรยายเป็นหรือไม่อยู่ที่วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ให้นักเรียนสามารถระลึกได้ (Recall) หรือจำได้ (Recognition) และอยู่ที่วิธีการเรียนการสอนว่าจะให้นักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีความสามารถเขียนบรรยายได้หรือไม่ การที่นักเรียนตอบไม่ได้จึงอยู่ที่รายวิชานั้น ๆ ได้กำหนดสมรรถภาพนั้นไว้หรือไม่ และเมื่อกำหนดไว้ครูได้จัดประสบการณ์ในการฝึกทักษะในการเขียน

บรรยายของนักเรียนหรือไม่ หลังจากนั้นจึงทำการวัดและประเมินว่านักเรียนมีทักษะในการเขียนแล้วหรือไม่ ยังต้องการการปรับปรุงในเรื่องใดอีก ไม่ใช่อยู่ในประเด็นที่เพราะครูออกข้อสอบแบบปรนัยจึงทำให้นักเรียนเขียนตอบไม่เป็น สิ่งที่ไม่ถูกต้องในการใช้แบบสอบแบบปรนัยของครูจึงมีแต่เพียงสาเหตุที่ครูต้องการวัดสมรรถภาพในการ ระลึก ได้ (Recall) แต่กลับ ไปเลือกใช้ข้อสอบแบบปรนัยแบบมีตัวเลือกที่วัดสมรรถภาพในการจำได้ (Recognition) สำหรับทักษะในการเขียนบรรยายเป็นทักษะที่ฝึกกันในระหว่างการเรียนรู้การสอน เช่น การทำแบบฝึกหัดหรือการทำรายงาน การวัดทักษะในการบรรยายเป็นการตรวจสอบความสามารถของนักเรียนเพื่อปรับปรุงและตัดสินผลการเรียนด้วยเวลาเพียง 1 หรือ 2 ชั่วโมงไม่ใช่เวลาที่จะนำมาใช้ในการฝึกทักษะในการเขียนแบบบรรยายและเป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่มีทักษะในการเขียนบรรยาย

3) จริงหรือที่ “นักเรียนเขียนตอบแบบบรรยายไม่เป็นและการตอบแต่แบบสอบปรนัยชนิดมีตัวเลือกเป็นการแสดงความล้มเหลวของหลักสูตร”

ประเด็นมีอยู่ว่าอะไรละที่เป็นดัชนีชี้ความล้มเหลวของหลักสูตร หลักสูตรระดับประถมศึกษา มัธยม ในปัจจุบันมีเป้าหมายให้ผลผลิตของ

หลักสูตร คือ นักเรียน มีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ความสามารถในการแสดงความคิดและการแก้ปัญหาของนักเรียนไม่จำเป็นต้องแสดงด้วยการเขียนบรรยายเท่านั้น ข้อสอบแบบปรนัยชนิดมีตัวเลือกก็สามารถสร้างเพื่อวัดความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาของนักเรียน ได้เช่นเดียวกัน

4) จริงหรือที่ “ข้อสอบแบบอัตนัยมีความเหนือกว่าข้อสอบแบบปรนัย ทั้งนี้เนื่องจากข้อสอบแบบอัตนัยสามารถทราบได้อย่างแท้จริงว่าผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เพียงใด เพราะการเตรียมตัวเพื่อการสอบข้อสอบอัตนัยสามารถส่งผลให้สามารถตอบคำถามแบบปรนัยได้อีกด้วย”

ประเด็นมีอยู่ว่า ไม่มีเครื่องมือวัดใดทางสังคมศาสตร์ที่จะบอกความสามารถที่แท้จริงของผู้สอบได้ ผลการสอบเป็นเพียงแต่ผลรวมของความสามารถของผู้สอบกับความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการวัด และไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ว่านักเรียนที่เตรียมตัวเพื่อสอบข้อสอบแบบปรนัยแล้วจะสามารถส่งผลให้ตอบข้อสอบแบบปรนัยได้ ถ้าเป็นไปได้ก็แค่กรณีที่ข้อสอบทั้งสองแบบวัดในสมรรถภาพของเรื่องเดียวกัน เช่น การวัดความจำในเรื่องนั้นเหมือนกัน กรณีของนักเรียนที่ไม่มีความรู้

เลยแต่ก็สามารถทำข้อสอบแบบปรนัยได้เนื่องมาจากการเดา ถ้าเป็นกรณีสุดโต่งนักเรียนที่ไม่มีความรู้ กลุ่มนักเรียนพวกนี้ก็มิมีโอกาสน้อยมากที่จะได้คะแนนมากกว่าคะแนนการเดา ส่วนในกรณีที่ เป็นข้อสอบแบบอัตนัยแล้วการที่นักเรียนเขียนตอบไม่ได้เป็นการแสดงว่าเขาไม่มีความรู้จริงหรือ ทั้งนี้เพราะข้อสอบแบบอัตนัยไม่สามารถที่จะออกได้ครอบคลุมในเนื้อหาของหลักสูตร ประเด็นที่ควรคำนึงก็คือครูวัดผล นักเรียนก็เพื่อจะวัดความรู้ของนักเรียนว่าเขามีอยู่ในระดับใด อะไรที่เขารู้ และอะไรที่เขายังไม่รู้ การที่นักเรียนเขียนตอบไม่ได้เลยเป็นความสำเร็จของการวัดและเป็นเหตุผลที่เพียงพอแล้วหรือในการเลือกใช้ข้อสอบแบบอัตนัย

5) จริงหรือที่ “ข้อสอบแบบปรนัยไม่ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาบทเรียนอย่างจริงจังและลึกซึ้ง”

ประเด็นมีอยู่ว่า ข้อสอบแบบปรนัย วัดได้ครอบคลุมและสามารถวัดในสมรรถภาพตั้งแต่ขั้นความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ถึงการประเมินค่า ถ้าสร้างให้ดีแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ด้วยเหตุใดข้อสอบแบบปรนัยจึงไม่ส่งเสริมให้เรียนศึกษาบทเรียนอย่างจริงจังและลึกซึ้ง นอกจากนั้น ความจริงจังและความลึกซึ้งในการศึกษาบท-

เรียนคงไม่ใช่ด้วยการแสดงออกในการเตรียมตัวเพื่อการสอบข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบอัตนัยเท่านั้น

6) จริงหรือที่ “ระเบียบการวัดและการประเมินผลที่กำหนดโดยกรมวิชาการเองเป็นสาเหตุแห่งความล้มเหลวของหลักสูตรทั้งประถมศึกษาและมัธยม”

ประเด็นมีอยู่ว่า ระเบียบเป็นสาเหตุของความล้มเหลว หรือวิธีการปฏิบัติเป็นสาเหตุแห่งความล้มเหลวของหลักสูตร เมื่อศึกษาระเบียบวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนแล้ว โดยหลักการและแนวทางในการปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ไม่ได้ผิดไปจากหลักการวัดและการประเมินผลการเรียนในศาสตร์ สาขาการวัดและการประเมินผล ที่มุ่งให้การวัดและการประเมินเป็นการค้นหาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ แนวทางในการประเมินผลประกอบด้วย การประเมินระหว่างภาคเรียนเพื่อตรวจสอบผลการเรียนตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในแต่ละหน่วย เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และการประเมินผลปลายภาคเรียนเพื่อสรุปผลการเรียน โดยการวัดตามจุดประสงค์สำคัญๆ หรือจุดประสงค์ปลายทางของวิชานั้นๆ การสรุปผลการเรียนจะประเมินจากผลการประเมินระหว่างภาค กับ ผลการประเมินปลายภาคในอัตราส่วน

ที่กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนด หากพบว่านักเรียนสอบไม่ผ่านจุดประสงค์ใด ในการสอบระหว่างภาค ให้จัดการสอนซ่อมเสริมแล้วทำการประเมินผลในจุดประสงค์นั้นใหม่ ทั้งนี้ก็เพื่อสนองต่อหลักการประเมินเพื่อการพัฒนาการได้-ตกของนักเรียน

การที่ครูดำเนินการวัดผลโดยเน้นความรู้ความจำเป็นหลักจึงมิใช่ประเด็นที่ครูวัดผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นเชิงพฤติกรรม และมีข้อจำกัดที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยโดยเน้นแต่ความจำเป็นหลักแต่ครูจะวัดผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยเพื่อตรวจสอบผลการเรียนในการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) และเน้นการวัดตามจุดประสงค์ที่สำคัญหรือจุดประสงค์ปลายทางเพื่อการสรุปผลการเรียน (Summative Evaluation)

การปฏิบัติที่แต่ละภาคเรียนมีการสอบย่อยหลายครั้งในแต่ละเนื้อหาวิชาแล้วไม่นำมาสอบใหม่แม้แต่การสอบปลายภาค ทำให้ไม่มีการนำเนื้อหาทั้งหมดให้นักเรียนมาบูรณาการเข้าด้วยกันตามความมุ่งหวังของหลักสูตร จึงไม่ใช่ประเด็นที่เป็นปัญหาที่ระบียบการวัดและการประเมินผล แต่อยู่ที่แนวทางและวิธีการ

ปฏิบัติของครูที่เบี่ยงเบนไปซึ่งสมควรจะได้รับการชี้แจงเพื่อจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

ความล้มเหลวของหลักสูตรเกิดจากความไม่สัมพันธ์กันเองของหลักสูตร ระหว่างจุดมุ่งหมาย การสอน และการวัดผล ในประเด็นนี้ โดยแท้จริงระบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล การเรียนการสอน ทั้ง 3 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เมื่อวิเคราะห์หลักสูตรระดับประถมและมัธยมแล้วก็คงเห็นความสัมพันธ์ในองค์ประกอบของการเรียนการสอนทั้ง 3 ส่วนนี้ ประเด็นจึงไม่ใช่ที่ระบียบการวัดและการประเมินผลทำให้องค์ประกอบ 3 ส่วนนี้ไม่สัมพันธ์กัน สาเหตุแห่งความไม่สัมพันธ์กันอยู่ที่วิธีการปฏิบัติในการนำหลักสูตรไปใช้จะเหมาะสมกว่า

ประเด็นทั้ง 6 ข้อที่กล่าวมาทำให้แน่ใจได้ว่าสาเหตุแห่งการล้มเหลวของหลักสูตรทั้งประถมและมัธยมที่แสดงในข้อเขียนของ ดร. ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล ไม่ใช่ระบียบวิธีการวัดและการประเมินผลและไม่ใช่ความไม่สัมพันธ์กันเองของหลักสูตรในระหว่างจุดมุ่งหมาย การสอน และการวัดผล แต่อยู่ที่ความเบี่ยงเบนของแนวทางและวิธีการปฏิบัติในการนำ

หลักสูตรไปใช้ ซึ่งสมควรที่จะได้มีการติดตามการใช้หลักสูตรอย่างจริงจังและแก้ไขให้เป็นแนวทางที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามในข้อเขียนของ ดร. ธวัชชัย ก็ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการสนับสนุนบางประการ คือ

1) การกระตุ้นให้กรมวิชาการและกรมอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหาความล้มเหลวของหลักสูตรอย่างจริงจัง มิใช่เป็นแต่เพียงการโทษเหตุภายนอกเช่นระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

2) การกระตุ้นให้ครูอาจารย์ระดับประถมและมัธยมศึกษาได้หันมาใช้ข้อสอบอัตนัยในการวัดผล แต่ไม่ใช่เพื่อการนำมาแทนข้อสอบแบบปรนัย การนำข้อสอบแบบอัตนัยมาใช้ก็ด้วยเหตุที่ว่าสามารถวัดสมรรถภาพที่ต้องการวัดได้ดีกว่าข้อสอบชนิดอื่น ๆ เป็นการวัดในด้านการบูรณาการของความคิดเพื่อแสดงความสามารถในระดับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ของนักเรียนในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3) การออกข้อสอบปลายภาคเรียนควรที่จะครอบคลุมเนื้อหาวิชาทั้งหมดเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักบูรณาการความคิดจากเนื้อหาทั้งหมด มิใช่สอบเฉพาะส่วนที่เหลือจากการสอบระหว่างภาคดังที่หลายโรงเรียนได้ปฏิบัติกันอยู่

นอกจากประเด็นที่ได้คัดค้านและสนับสนุนในข้อเขียนของ ดร. ธวัชชัย ดังกล่าวแล้วยังมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายเพิ่มเติม คือ

1) ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ทำให้การเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับประถมและมัธยมล้มเหลว นั้น มิใช่เนื่องมาจากเหตุที่ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นการสอบด้วยข้อสอบแบบปรนัย จึงทำให้ครูระดับประถม มัธยมต้องออกข้อสอบแบบปรนัย เพื่อฝึกให้นักเรียนเคยชินกับข้อสอบจะได้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ และมีผลให้นักเรียนสมัยนี้เขียนตอบไม่เป็นจริงแล้วระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่วัดด้วยข้อสอบแบบปรนัยเป็นการวัดความสามารถเพียงด้านเดียวคือด้านความรู้ความคิด (Cognitive) ของนักเรียนเท่านั้น ในขณะที่หลักสูตรระดับประถม และ มัธยมมุ่งพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านทักษะ (Psychomotor) และทางด้านความรู้สึก (Affective) การที่ค่านิยมในสังคมโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนปัจจุบันมุ่งหวังให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงเป็นสภาพที่บังคับให้การเรียนการสอนในระดับมัธยมหรือแม้แต่ในระดับประถมมุ่งเน้นแต่ความสามารถทางด้านความรู้ ความคิดเป็นส่วนใหญ่ แทนที่จะเน้นที่ความสามารถหรือสมรรถภาพทางด้านความรู้สึกและ

ทักษะของนักเรียนในรายวิชานั้น ๆ ด้วย ข้อความจริงนี้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีต่อการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประถมและมัธยม

2) ยังมีการแสดงความสัมพันธ์กันอยู่ในระบบของการเรียนการสอน ระหว่างบทบาทของการสอนและการสอบ ซึ่งแม้จะมีความสัมพันธ์กัน แต่ก็แสดงบทบาทที่สำคัญแตกต่างกัน แม้การสอบจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ แต่ก็ไม่ใช่หน้าที่สำคัญที่จะใช้เป็มือในการฝึกทักษะทักษะต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของการสอนที่จะต้องจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ในขณะที่การสอบ หรืออัยแห่งการวัดและการประเมินผลมีบทบาทสำคัญเพื่อตรวจสอบผลการเรียนและนำผลมาใช้ทั้งในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการตัดสินผลการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนการสอบ เช่นนี้ จึงสมควรที่นักวิชาการในศาสตร์สาขาการวัดและประเมินผล หรือสาขาหลักสูตรการสอน ควรจะได้ทำความเข้าใจให้ผู้ที่ไม่ได้ศึกษาในประเด็นเหล่านี้อย่างลึกซึ้งได้เข้าใจ เพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการเรียนการสอนให้ถูกต้อง ดังเช่นปัญหาที่นักเรียนเขียนบรรยายไม่เป็นเพราะครูออกข้อ

สอบเป็นแบบปรนัย ซึ่งควรได้รับการวิเคราะห์ให้ถ่องแท่ว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากการสอนหรือการสอบ

3) ปัญหาความล้มเหลวของหลักสูตร ประถมและมัธยมอยู่ที่ใด อะไรคือสาเหตุแห่งความล้มเหลวของหลักสูตรไม่ใช่ข้อสรุปที่นำมาพิจารณาได้ง่าย ๆ ด้วยหลักแห่งเหตุผล (เช่น การที่ครูออกข้อสอบปรนัยทำให้นักเรียนเขียนตอบไม่เป็น ซึ่งไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร และเป็นผลทำให้หลักสูตรล้มเหลว ปัญหาเกิดจากที่ครูอาจารย์และนักวิชาการสาขาการวัดและการประเมินผลไม่ทำความเข้าใจในปรัชญาของการวัดและการประเมินผลกับครูให้แจ่มชัด และ ระเบียบการวัดและการประเมินผลทำให้เกิดผลตรงข้ามกับที่วางไว้) การสรุปว่าหลักสูตรล้มเหลวควรที่ต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และค้นหาสาเหตุแห่งความล้มเหลวนั้นอย่างแท้จริง มิใช่เป็นการมองอย่างผิวเผินเพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อหรือสมมติฐานที่ผู้อภิปรายมีเจตคติในทางลบต่อการวัดด้วยข้อสอบแบบปรนัย

ข้อเสนอแนะที่ให้มีการเปลี่ยนแนวทางในการออกข้อสอบของครูระดับประถมและมัธยม ให้มีการออกข้อสอบแบบอัตนัยมาก ๆ เป็นแนวทางที่จะช่วยให้หลักสูตรตลอดจนการศึกษาของชาติประสบความสำเร็จนั้น เป็นเช่นนั้นจริงหรือ? ยังมีตัวแปรที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

กับความสำเร็จของหลักสูตรอีกมากมายประเด็น
ปัญหามิใช่วิเคราะห์เพื่อใส่ความผิดให้กับใคร
หรือ แก่ที่จุดใดจุดหนึ่ง ขณะนี้อยู่ที่ความรับผิดชอบ
ผิดชอบในทุกฝ่ายต่อการใช้หลักสูตรที่ต้องทำ
หน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด และให้ความร่วมมือ
กัน โดยเฉพาะการส่งเสริมและสนับสนุน “ครู”
ซึ่งเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ว่าทำอะไร “ครู”
จึงจะดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางของ
หลักสูตรที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสมที่สุด

หมายเหตุ ข้อเขียนในบทความนี้มีบางส่วนที่
ผู้เขียนได้รับแนวความคิดมาจาก
คุณสมชัย วงศ์นายะ คุณสำราญ
มีแจ้ง คุณคณิต ไช่มุกต์ คุณสมกิต
พรมจ้อย นิสิตปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาการวัดและการประเมินผล
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย จึงขออภัยไว้ในที่นี้
ด้วย.